

Dmytro Lazutkin (Ukrajina)

Básník, novinář a sportovní komentátor, narozen 1978 v Kyjevě. Původní profesí hutní inženýr vydal sedm básnických sbírek v ukrajinštině a jednu v ruštině. Je držitelem několika výročních i festivalových literárních cen, domácích i mezinárodních. Kromě toho je mistrem Ukrajiny v kozáckém souboji, nositelem černého pásu v kempo-karate a bronzovým medailistou Světového poháru v kick-džitsu. Jako televizní novinář moderoval pořady Ve světě soubojů, Orugby, Mužský klub na První národní stanici, komentoval olympijské hry v Pekingu, Vancouveru a Londýně, dodnes uvádí boxerské zápasy na stanici Inter. Je autorem básně *Requiem*, která se v hudební úpravě Ally Zahajkevych stala součástí oratoria *S námi Bůh* režiséra Serhija Proskurni. Toto oratorium, věnované vojákům, kteří válčí na východě Ukrajiny, bylo uvedeno na Sofijivském náměstí během oslav 23. výročí ukrajinské nezávislosti.

výběr z poezie přeložili Marie Iljašenko, Petr Ch. Kalina, Milan Hrabal, Miroslav Tomek, Monika Ševečková

LABORATORNÍ PRÁCE

dobrý den vážení hosté
stalo se že už nemáme ropu
takže všechno co je třeba
můžeme vyplatit krví
krve se u nás urodilo dost

krev je naše národní měna
protože čím jiným bychom mohli platit
krev je naše národní idea
protože se rychle sráží a vsakuje do holé půdy

z krve jsou naše autobusy
z krve jsou naše stroje
naše nejkrásnější ženy jsou z mléka a krve
krev lze cucat injekcemi
krev lze pumpovat čerpadly
odevzdaně jako upír
rozhodně jako býk

Ukázalo se že vyšívát národní kroje se musí též krví
protože jinak budou nitě dole popletené
jako studenti chemie
při laboratorní práci

Krev je silná jako ranní káva
krev je laciná jako ještě nikdy
krev je sladká a krev je slaná
krev máme v praktickém balení
ukrajinského vojáka

i láska se u nás rýmuje s krví:
milovat – krve se nedořezat
milovat – krve se nedořezat
milovat – krve se nedořezat

o krev opíráme naši víru
o krev opíráme naši naději
naše viny i naši oddanost studeným zbraním

proto se vážení hosté
už nestyděte a usedněte
berte si plastové kelímky
zesilte oblíbenou muziku
ukrajina je zlatá rybka
v černé vodě žil

XXX

Největší nebezpečí je možnost zastavení
nedívej se doleva doprava volant
nepouštěj z rukou
chceš se pomodlit – to by bylo zdržení
dobrý Bůh chrání před suchem zradou i kulkou

Jenže slova už netouží po ústavní péči
v kalužích se cákají podunajští svatí
všednost ti podobně jak drogy nesvědčí
příjemně vysiluje svůj účel světí

máš-li už dost každodenní roboty
když si chceš zapálit musíš spalovat mosty
strašná smrt si v noci jde pro bioroboty
sladké kocouří štěstí si ráno hraje na hosty

proto věř proto miluj jsi-li na to dost moudrý
líbej odpouštěj houpej buď vděčný že potkaly tě
chvilé utěšené něhy i chvíle nevázané vzpoury
neboť dokud jsi terčem je ti dovoleno vše

ZRANĚNÝ

Ženisté se nikdy nemýlí dvakrát
říká mi můj kamarád malíř
nezmýlil jsem se ani jednou
jinak bych tu teď nestál

a začíná vyprávět

jakmile jsem si poradil s tou
zaminovanou dodávkou
říká potřebovali jsme nutně něco
na převoz zraněných většinou těžce

trefilo mě to už během minometní palby
ale měl jsem štěstí

v nohách jsem měl šest střepin
ale horší bylo že jsem začal ztrácet
zrak poslali mě do kyjeva
po dvou operacích se to zlepšilo

někoho občas dokonce pozná
občas se z dýmu a husté mlhy
vynoří docela nečekaní lidé
volají na něj ale beze zvuku
místo úst mají důlky
jako ryby mívají důlky po očích

ráno je zase vše černobílé
naříká že už nemůže malovat
protože nerozezná barvy

jeho žena říká: nevěřte mu on to jen tak říká
já vím že chce zase do války
jenže ženisté se nikdy nemýlí dvakrát

XXX

je to zcela jistě zvláštní stav
nebo dočasný stav
nebo čas
ale spíš stav
kdy s radostí polykáš čerstvé
neopláchnuté lesní jahody
a soustředěně sleduješ jak ti v puse
skřípou zrnka písku

a přivázaný za nohy
k nadějně seschlé nostalgii
houpeš se mezi plujícími mraky
ale spadnout nemůžeš

a pohled se zastaví jen na zlomek vteřiny
jako hodinová ručička
která váhá
kam teď?

když otáčíš poslední stránku místních novin
v níž většinou bývají nekrology
(protože nekrolog to je vždycky poslední stránka)
nebal do ní chleba
ani semena
vůbec nic není třeba balit ani rozbalovat
ať zůstane jak je
ať to jde jak to jde
ať se to drobí a sype
drobí a sype
tluč do prázdných věder
je to jen takový stav nebo čas
spíše stav
poškozená zvuková izolace
zlomený hlas vzduchu mezi tebou a netebou

XXX

slzy vystydly jen trošku
třpytí se jak zbytky pravdy
a jak vzpomínka na zkoušku
u který proletíš navždy

a všechny mapy označený
a všechny pokusy marný
a křídla tolikrát zlomený
slova hrdlo ti stáhly

mraky se blíží z Východu
dělají trajektorii
skočíš si v noci pro vodu
skončíš v cizí historii

slunce stoupá nad doliny
levituje luna nad náma
vydělal jsem si tyhle bitkoiny
vlastníma rukama

zasluhuju si odpustky
přepočtete moje trofeje
to já jsem zatopil benátky
to já jsem pohřbil pompeje

Děsivá mi přijde vidina
být skutečný hrdina
a je opravdu ubohé
stát se plastovým bohem

co je to však za krásu
být ředitelem času
jedeš si takhle v tramvaji
roky mládí trvají

XXX

zvedací mosty tekoucí řeka
osud vede poslepu ne jak jsme chtěli
já jsem se neptal ale ty jsi mi řekla
jsi stejná kurva jako všichni dospělí

překapávalo slunce stydly na stromě višně
káva probublávala v hirošimě
říkali nám bacha ani vy nejste věční
většinou krysy chvílema svině

na mapách se bělají nepopsaná místa
ospalé světlo ti tváři mihotá
chci vědět čím ruce ti oči zakryjí
až budeš mít srdce v kalhotách

není ohně bez kouře vodu nezkoušej dýchat
netvrdím že bychom to snad lehký měli
avšak je-li tu východ pak najdeme východ
jsme stejný kurvy jako všichni dospělí

* * *

písek a léto lijáky a duhy
polibky se snadno stanou kousanci
plynulý proud v sirupových potocích...
tvoje slušnost je příliš nakažlivá

to nechytám já něžnosti topolů
to neměřím já život na ročníky
(cizí konspekt a zbytečná žárlivost)

tvoje slušnost je příliš nakažlivá

tvá nepřítomnost je tak zamotaná
tvé příchody jsou tolik naplněné
jsi přeslechnutá a jsi vyslyšená
jsi poblázněná jsi neřiditelná

všechno tvé se musím brzy naučit
všechno tvé neodbytně toužím poznat
(kdyby ti náhle něco neslušelo
dej na to kursor a klidně si to sundej)

tvoje symptomy tvoje diagnózy
fashion tv a srdce Ježíšovo...
a pak teplota
vysoká horečka –
tvoje slušnost je příliš nakažlivá

noční teorie východní praxe
víno z gurzufu vítr z atlantiku
je tak podivné být vedle tebe
když je svoboda nejvyšším patrem

ty otevíráš
průhledné dveře
a pak rozpouštíš se
v atmosféře –

jsi poblázněná jsi neřiditelná
jsi přeslechnutá a jsi vyslyšená
tvá nepřítomnost je tak zamotaná
tvá přítomnost však je tak naplněná

SMOKE ON THE WATER

jako by všude byla jako by všechny znala
a já očarovaný jsem miloval její zrníčka
a šílel jsem když začínala
protože to nejzajímavější se děje jen na začátku

svlečená sukně k cestě osvobozeným teritoriím
těžký mrak coby poražené artilerie
z tajemného zeměpisu se rozrůstala naše historie
z bílých nitek se šila času matérie

deště přicházely podle řádu jako příměstské vlaky
jak usneš při tom bubnování?
naše dobré tradice jsou pro leckoho špatnými zvyky
opilcem urvané vodovodní kohoutky k odepsání

každý jak může bojuje s osobní krizí
čeká na oblevu když přežívá zimy
mít možnost naučit se tulit ke společným vlastnostem
pěstovat stromy a být stále s nimi

mít tak schopnost podělit všechny šuplíky
jak říkala – nebrat víc ani náhodou
každá láska je vzpomínka na oheň i na vzlyky
každý rozchod je jako dým nad vodou

ZAPOMENĚ

skříň s osobními věcmi
zvolna se houpe kyvadlo...

tolja si vypláchne oči čajem
lihem si vydezinfikuje hrdlo

na dvoře vzteklá kláva
křičí a přidělává starosti...

vyhrabávej se z toho pomalu
jdi si tmou hlubokou

jdi si vždyť co tu uvidíš
se všemi jizvami a ranami
psí štěstí to bývá spíš
jdi si dvory a škarpami

po znamíncích kráčeť na tom trvej
vyhýbej se odřené čerchované čáře
jsme oba jedné krve
patříme ke stejné víře

ponech volnost bříze i keři...

nedbej, že by ráda uletěla –
přitluč si sudbu k páteři
připni hlavu navrch těla

zapomeň na nádraží a na dále
co nestojí za návrat
zapomeň, že vám něco říkali
zapomeň že jsi se nedožil zítřka

s touhou zlou a zaslepenou
s jistotou věčného poutníka
ať by se kdo chce hnal za tebou
jdi a hlavně – neohlížeť se

* * *

jak mrkvová šťáva rozlité slunce
v korunách místy růžová pěna
jsi holčička kniha mezi nohama
jsi lesja a možná lina snad lina

čti čti hltej ty řádky lačně
rvi dužinu zeleného plodu
planeta má sílu se otáčet
dokud všechno děláš opačně

dokud vyslovuješ jména
vymyšlená dotykem
a srdce je spálenina
zanechaná v tobě jarem

dokud volá skosená tráva
a vábí znovu opuštěná mola
dokud vyškrtáváš slova
jen aby ti nepřekážela

STŘEDOZEMNÍ MOŘE

chybí mi naplněnost
vykřikovala liliputánka a rozmachovala
se zrzavou parukou

saxofonista se tak snažil ohýbat
ale stejně ji nedokázal uspokojit

v tu dobu
žebrované hory
na sebe nabodávaly
prořídlý vzduch

a středozevní moře
vábilo jako vagína
v učebnici anatomie

HNOJNÉ RÁNO

vyhlašuje výzvu – pro koho je to výhodné?
mlčí – odkud se dozvíme pravdu?

egoistický hlupáku zapamatuj si:
pokud nebudeš třást stromem – jablko
samo nespadne

a buď si jist –
její pes si nikdy nezamiluje levandulovou
vůni mého šamponu
i kdyby olizoval moje mrtvé tělo

stejně tak zub moudrosti nikdo nenazve
mléčným
i kdyby to, co má starý na mysli – měl
mladý na jazyku

žijeme v zemi kouzel
díváme se na ni zprostřed

mrkáme očima skrze průhlednou sféru
ze které kloužou červené mraky jako
krajkové prádlo
některé jsou varováním některé
znamením –
i tak nám všechno rozložili do polic
jako hnojné ráno do květináčů s kytkami
královna je nahá
král je nahý

gól gól gól
křičí někdo o patro výš